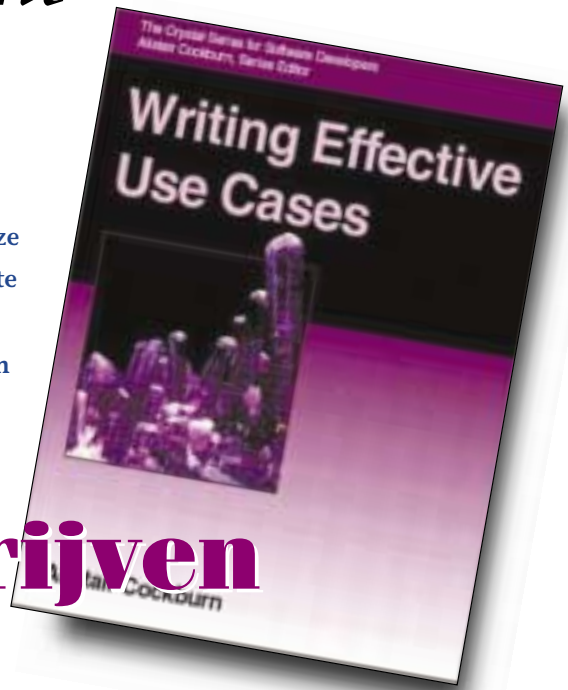

De systeemontwikkelmethodes Rational Unified Process en Ordina SMART maken intensief gebruik van use cases voor het beschrijven van de requirements van te ontwikkelen applicaties. Deze modelleertechniek wint zeer duidelijk aan populariteit. Dit is mede te danken aan de eenvoud van de techniek, en omdat use case diagrammen uitermate geschikt zijn als communicatiemiddel tussen de diverse stakeholders van systeemontwikkelprojecten. Use cases dienen als leidraad.

Gids bij het schrijven van use cases

In mijn rol als coach en facilitator van Ordina SMART-projecten zijn opvallende observaties steeds opnieuw te maken. De eerste is, dat het voor projectteams, ondanks de eenvoud van de modelleertechniek, toch keer op keer een hele opgave blijkt om de juiste requirements te modelleren. Om een lang verhaal kort te maken: het hoe is eenvoudig, maar het wat is waar het om draait.

Een tweede observatie is dat veel mensen geneigd zijn te denken dat het opstellen van use cases beperkt blijft tot het identificeren van de actoren (de draadpoppetjes) en de use cases (weergegeven als ellipsen). Het grootste gedeelte van het werk moet dan echter nog beginnen. Alhoewel use cases hun populariteit vooral danken aan de grafische modelleertechniek die deel uitmaakt van de Unified Modelling Language (UML), zijn use cases in essentie een tekstuele representatie van de requirements. Ook de Zweed Ivar Jacobson, bedenker van use cases, toen nog in dienst van Ericsson, gebruikte oorspronkelijk de tekstuele vorm. Aardige opmerking van Jacobson, toen ik hem onlangs vroeg naar het ontstaan van de use cases: "It came to me in a flash." Het use case diagram, zoals dat in de Unified Modelling Language is

beschreven, bevindt zich slechts aan het oppervlak.

Een aantal methodes biedt daarom templates om in te vullen voor iedere geïdentificeerde use case. Ook Alistair Cockburn (spreek uit: Koburn) biedt in zijn boek "Writing effective use cases" zo'n template. Het is slechts één van de voorbeelden van de vele hints en tips die de auteur geeft over het opstellen en het gebruik van use cases. Uitgangspunt voor het boek is het bekende paper "Structuring use cases with goals" van dezelfde auteur. Dit paper is al enige jaren op Internet te vinden. Opvallend is dat Cockburn in zijn boek nauwelijks verwijst naar de Unified Modelling Language, maar de nadruk legt op de tekstuele vorm van use cases. Illustratief voor zijn standpunten is dat de behandeling van de modelleertechniek uit UML plaatsvindt in een van de bijlagen van het boek. Dat wil overigens niet zeggen dat de ideeën van de auteur haaks staan op deze modelleertechniek. Beide technieken vullen elkaar uitstekend aan.

Grofweg bestaat het boek uit drie delen. In het eerste deel beschrijft Cockburn voornamelijk de verschillende onderdelen van use cases en de door hem bedachte template voor het beschrijven van deze onderdelen. Vervolgens gaat de auteur in op belang-

rijke vragen die in menig project en cursus waarbij gebruik wordt gemaakt van use cases, gesteld worden. Tot welk detailniveau specificer je nog use cases? Hoe modeller je de bedrijfsprocessen met use cases? En hoe verhouden use cases zich tot ontwerp en testen? Het is echter vooral het derde deel van het boek dat de ervaren analisten en ontwerpers zal doen glimlachen. In dit deel geeft Alistair Cockburn een groot aantal reminders mee aan deze lezersgroep, variërend van het vermijden van het beschrijven van de user interface tot breadth-first werken en een aantal uitgebreide checklists die ondersteunen bij het opstellen van use cases en use cases diagrammen. Het boek "Writing effective use cases" is zeker voor projecten die met het use case-bijltje hakken een welkome verzameling richtlijnen die hun werk zeker zullen vergemakkelijken. Een absolute aanrader.

Sander Hoogendoorn
partner Ordina groep.

E-mail: sander.hoogendoorn@ordina.nl

Titel: Writing Effective Use Cases
Auteur: Alistair Cockburn
Uitg.: Addison Wesley, 2000
ISBN: 0201702258